

BERLINI GYORS – A HÉT FŐ HÍREI HÉTFŐN

2023. február 27.

1. Egy éves a Zeitenwende beszéd

Pontosan egy évvel ezelőtt, három nappal az Ukrajnában zajló háború kitörése után mondta el Olaf Scholz (SPD) kancellár az azóta sokat emlegetett „Zeitenwende”-beszédét. Akkor a szociáldemokrata politikus a Bundestag rendkívüli összehívott gyűlésén a következőket fogalmazta meg: *„Egy fordulópontot élünk át. És ez azt jelenti: a világ utána már nem ugyanaz, mint azelőtt.”* Azóta a német politika több területen is alapvetően megváltozott. Egy rövid áttekintés.

A legszembetűnőbb változás a Bundeswehrhez történő hozzáállásban van: Az SPD, a Zöldek és a CDU/CSU is hosszú éveken keresztül a hadsereget a megtakarítások egyik lehetőségének tekintették, a háború és az oroszországi fenyegetettség érzése miatt a biztonsági kiadásokat ma már helyesnek és fontosnak tartják. A politikusok most már a fegyverkezés helyett, annak lassú előrehaladását kritizálják. Tavaly február 27-én Scholz azonban nemcsak a Bundeswehr jobb felszerelésére jelentett be egy 100 milliárd eurós különalapot, de azt is célul tűzte ki, hogy azután évről évre a német GDP több mint két százalékát fogják a honvédelembe fektetni.

Egy másik fontos változás, ami különösen a Zöldeknél megfigyelhető, a német fegyverexporthoz való hozzáállás: Az orosz támadás után Németország egyre több fegyvert kezdett szállítani Ukrajnába, egy háborús övezetbe, ami korábban teljes tabunak számított.

Ezenfelül 2022. február 24-ig Kijev belátható időn belüli uniós csatlakozásának kilátásait meglehetősen korlátozottnak tartották. A háború következtében azonban – politikai támogatásként - Ukrajna már 2022 júniusában tagjelölti státuszt kapott az EU-tól, amivel egyidejűleg felgyorsult a csatlakozási folyamat a nyugat-balkáni államokkal, amelyeket az EU sokáig hitegetett.

A háború a bel- és költségvetési politikában is feloldotta a régi álláspontokat. Éppen az FDP vezetője, Christian Lindner szövetségi pénzügyminiszter, aki hivatalba lépése előtt kemény költségvetési politikát követelt, a ciklus kezdete óta 500 milliárd eurónyi új adósságot kellett vállalt fel (100 milliárd eurós különalap a Bundeswehrnek, és az energiaválság következményei enyhítésére 2024-ig további 200 milliárd eurót bocsátotának rendelkezésre – szintén különalapként a normál költségvetés mellett.

Mindazonáltal az Unió-pártok elégedetlenek a szövetségi kormány eddigi eredményeivel. *„Scholz beszédének helyes szavaiból nem lett politikai program”* – mondta Roderich Kiesewetter, a CDU külpolitikai szakértője. *„A fordulat éve az időpocsékolás évévé változott”* – kritizálta a CSU Bundestag-képviselőinek vezetője ezzel kapcsolatban.

Német nyelvű összefoglalóért kattintson [ide](#) és [ide](#).

2. Problémás a német politikai alapítványok állami finanszírozása

A Szövetségi Alkotmánybíróság múlt heti ítéletében kimondta, hogy a Bundestag a 2019. évi költségvetési törvény megalkosásával megsértette az Alternatíva Németországért (Alternative für Deutschland, röviden: AfD) politikai versenyben való esélyegyenlőséghez való jogát, mert a törvény a párthoz közel álló Desiderius-Erasmus-Stiftungot (DES) kizárta az állami támogatásokból. Ennek oka, hogy a politikai alapítványok finanszírozásának követelményeit és kritériumait eddig nem szabályozták külön törvényben - mondta az ítélet kihirdetésekor Doris König, az Alkotmánybíróság alelnöke, aki hozzátette, hogy erre azonban egy ilyen fontos kérdésben feltétlenül szükség van.

A másik hat Bundestagba jutott pártokhoz közel álló alapítvány 2019-ben összesen mintegy 660 millió eurós támogatást kapott a szövetségi kormánytól. Ezeknek a pénzeknek a nagyobb része a Fejlesztési és az Oktatási Minisztériumoktól, valamint a Külügyi Hivataltól származik. A mostani eljárás azonban kizárólag a Belügyminisztérium költségvetéséből származó úgynevezett „globális támogatásokról“ szól, amelyeket a társadalmi-politikai és demokratikus nevelési munkára szánnak. Ez akkoriban mintegy 130 millió eurót tett ki, az idei, 2022-es évre erre a célra 148 millió eurót irányoztak elő.

Ennek megfelelően a DES-nek a 2019. évi szövetségi költségvetésben a társadalmi-politikai és demokratikus nevelési munkára szánt támogatások elosztásába történő be nem vonása sérti az Alaptörvényben rögzített politikai versenyben való esélyegyenlőséghez való jogát. E beavatkozás indokolásához azonban külön parlamenti törvény szükséges, amely a 2019-es év esetében hiányzott, így az a beadvány sikeres lett, míg a 2018, 2020 és 2021-es évekre vonatkozó kérelmeket az Alkotmánybíróság elutasította.

Eddig a finanszírozás vezérelve egy 1986-os karlsruhei döntés volt, amely kimondja, hogy biztosítani kell, hogy „a Németországi Szövetségi Köztársaságban minden tartós és jelentős politikai irányzatot megfelelően figyelembe vegyenek“. 1998-ban maguk az alapítványok tettek javaslatot ennek a gyakorlati megvalósításra: Egy közös nyilatkozatban azt mondták, hogy megfelelő viszonyítási pontnak az adott párt „ismételt képviseletét“ kell tekinteni a Bundestagban, legalább egyszeri parlamenti frakcióban mérve.

Az AfD 2017 után 2021-ben másodszor jutott be a Bundestagba, a DES azonban továbbra sem kap támogatásokat, mert a költségvetési törvényben 2022 óta van egy új passzus, amely szerint támogatást „csak olyan politikai alapítványok kaphatnak, amelyek alapszabályuk és egész tevékenységük alapján mindenkor garanciát nyújtanak arra, hogy az Alaptörvény értelmében elkötelezettek a szabad demokratikus alaprend mellett és kiállnak annak megőrzése mellett“. Ezzel kapcsolatban az Alkotmánybíróság elmondta, hogy emiatt a 2022-es évre vonatkozó kérelmet leválasztották az eljárásról, és arról egy későbbi időpontban külön döntenek majd.

Német nyelvű összefoglalóért kattintson [ide](#) és [ide](#).

3. „Politikai Hamvazószerda” Bajorországban

Németországban és Ausztriában a fontosabb pártok hagyományosan Hamvazószerdán tartják helyi, vagy regionális gyűléseiket, amelyek gyakran felvázolják a pártok számára az elkövetkező időszakban fontos kérdéseket. Ezek az alkalmak egyúttal lehetőséget nyújtanak a pártvezetés és a párttagság közötti közvetlen eszmecsereére is.

A CSU ez évi rendezvénye után egyértelműen látszik – a német migrációs és menekült politika kérdése kulcsszerepet fog játszani az őszi bajorországi választásokat megelőző kampány során. Felszólalása során Markus Söder szintén előrevetítette mire számíthatnak a kormánypártok a CSU-tól. Söder keményen kritizálta „Németország történelmének legrosszabb kormányát”, amely a „káosz fővárosból” irányítja az országot. Különösen harcias üzenetet fogalmazott meg a SPD és a Zöldek vezető politikusainak: Véleménye szerint utóbbiak a „nemzet legnagyobb ünneprontói és bangulatgyilkosai” sokat tettek az elmúlt év során a helyzet rosszabbodásáért. A választások közeledtével a CSU-vezér láthatólag megint a konzervatív, jobb-közép szavazatok egyöntetű megszerzésért száll síkra és korábbi, Zöld-szavazók felé kikacsintó centrista megnyilvánulásai helyett immár a klasszikus polgári értékrend védelmét helyezte a középpontba. Ez magában foglalja a menekültpolitikára vonatkozó világos irányvonalat is. A CSU kiáll a segítségnyújtás mellett, de „nemzet mond a Németországba irányuló illegális bevándorlásra” – hangsúlyozta a pártelnök Passauban.

Hasonló hangot ütött meg a CSU-val közösen kormányzó Szabad Választók rendezvényén Huber Aiwanger pártelnök is, akinek meglátása szerint csak politikailag üldözött személyeknek kellene menedékjogot adni, Németországnak pedig szigorúbban kellene elbírálnia a kérelmeket, elkerülve az esetleges visszaéléseket. A két párt harcias fellépése a legújabb közvéleménykutatások szerint még érthetőbb: A „Migrációs stop” kampányszlogenrel fellépő szélsőjobboldali AfD, eddigi legjobb eredményét elérve immár 13 százalékon van mérve Bajorországban.

Német nyelvű összefoglalóért kattintson [ide](#) és [ide](#).

4. Olaf Scholz indiai látogatása

Olaf Scholz kancellár az indiai Bengaluruban látogatott, ahol megbeszéléseinek középpontjában az indiai IT szakemberek jövőbeni könnyebb németországi munkavállalása állt. Az indiai „IT-fellegvárának” tartott Bengaluruban Scholz hitet tett az Indiával való szorosabb együttműködés létszükséglete mellett, amelynek keretében már idén létrejöhetne a szükséges jogi keret a német gazdaság krónikus IT-szakember hiányát orvosolandó munkaerő bevándorlás elősegítésére. Ennek elérése érdekében a német kormány lazítani kíván a jelenlegi vízum szabályozásokon, a tervek szerint például a Németországban keresett szakmunkások számára könnyebbé válna, hogy családjukkal együtt az országba jöjjenek. Ezt kezdetben konkrét állásajánlat nélkül, egyszerű álláskeresőként is megtehetnék, mi több immár nem jelentene hátrányt a német nyelv ismeretének hiánya sem.

Narendra Modi indiai miniszterelnök és Scholz kancellár találkozásuk során megállapodott a gazdasági kapcsolatok bővítéséről. „A beruházásokat bővíteni kell, a foglalkoztatottak számát masszívan növelni kell” – jelentette ki Scholz az eddig Indiában működő 1800 német céggel kapcsolatban. A két politikus szintén ígéretet tett az EU és India közötti szabadkereskedelmi megállapodás megkötésének elősegítésére. A két ország szorosabban kíván együttműködni az energia, az informatikai fejlesztés, a kutatás és fejlesztés, valamint – potenciálisan – a védelmi ipar területén is. Szakértők szerint a kapcsolatok mélyítésével, a gazdasági és politikai előnyök mellett, Németország egyértelműen csökkenteni kívánja függőségét jelenlegi legnagyobb külkereskedelmi partnerétől, Kínától.

Német nyelvű összefoglalóért kattintson [ide](#) és [ide](#).

5. Jelentősen csökkent a német GDP

Az előzetes várakozásokkal szemben a vártnál nagyobb mértékben csökkent a német GDP 2022 utolsó negyedévében. A német gazdaság rossz eredménye mögött elsősorban a magas infláció miatt csökkenő lakossági fogyasztás volt. A Szövetségi Statisztikai Hivatal jelentése alapján a bruttó hazai termék (GDP) 0,4 százalékkal csökkent október és december között az előző negyedévhez képest. Január végi első becslésében a Hivatal még csak 0,2 százalékos gazdasági teljesítménycsökkenésről számolt be.

Amennyiben a trend nem változna 2023 első negyedévében, úgy már technikailag recesszióról kellene beszélnünk – vélik szakértők. Ugyanakkor mivel az állam a magánháztartásoknak és a vállalatoknak milliárdos könnyítéseket nyújt az energiaköltségek meredek emelkedése miatt, 2023 egészére vonatkozóan a szakértők többsége optimistább képet vetít elő a korábbi előrejelzéseknél. A szövetségi kormány arra számít, hogy a gazdaság idén 0,2 százalékkal nő. Ez azonban az energiaválság hatásai miatt csak töredéke lenne a 2022-es 1,8 százalékos növekedésnek.

Ezzel egy időben a Szövetségi Statisztikai Hivatal közleményt adott ki a német éves infláció tavalyi értékének újraszámításáról. Ennek keretében továbbá a Hivatal szakértői a németországi árak alakulását nyomon követő fogyasztói árindexet felülvizsgálták és új bázisúvá konvertálták. Az ötévente aktuális átszámolás részeként ezúttal a bázisév 2015-ről 2020-ra változott. Ezen módosítás részeként az előző évek inflációs rátáit is revideálás alá esnek. Így az éves átlagos 2022-es inflációs ráta is jelentős csökkenést mutat. Értéke 7,9 százalékról 6,9 százalékra csökkent.

Német nyelvű összefoglalóért kattintson [ide](#) és [ide](#).

6. Többezres tüntetés a békéért Berlinben

Ahogy arról az előző héten beszámoltunk jelentős közéleti visszhangot váltott ki Alice Schwarzer, a német nőmozgalom legismertebb képviselőinek egyike, az Emma feminista folyóirat alapítójának és főszerkesztőjének és Sahra Wagenknechtnek, a Baloldali Párt Bundestag-képviselőjének a közelmúltban megjelent közös kiáltványa („Kiáltvány a Békéért”), melyben a háború mielőbbi befejezése mellett foglalnak állást, valamint annak kitöréséért külső hatalmakat és Ukrajnát teszik felelőssé.

Ennek a kiáltványnak részeként szombaton Alice Schwarzer és Sahra Wagenknecht tüntetést szerveztek „Felkelés a Békéért” címmel, melynek célja az azonnali béke és a fegyverszállítások leállítása volt. A rendezvényen a rendőrség adatai szerint legalább 13.000 ember vett részt, amelyen Wagenknecht, Schwarzer és Erich Vad, a Bundeswehr egykori dandártábornoka, Angela Merkel volt kancellár tanácsadója is beszédet mondott. A Békekiáltványt értesülések szerint már több mint 670.000 ember támogatja. A társszervező Sahra Wagenknechtől a pártja teljesen elhatárolódott.

Német nyelvű összefoglalóért kattintson [ide](#) és [ide](#).

7. Az MCC és a Magyar-Német Intézet hírei

Aktualitások

„Mi ma valójában konzervatív?” - ezzel a címmel jelent meg a Der Monat című kulturális magazin 1962 nyarán. Ekkor tették fel először nyilvánosan és átfogóan ezeket a kérdéseket a konzervatív gondolkodás helyéről a háború utáni német demokráciában – elindítva egy olyan vitát, amely azóta is – bár változó intenzitással – jelen van a Szövetségi Köztársaságot meghatározó közbeszédben. A kérdést, hogy hogyan változott ez a fogalom a háború utáni évtizedek során Németországban **2023. február 28-án 17.00 órától a Scruton Belváros kávézóban Prof. Dr. Frank-Lothar Kroll**, a 19. és 20. századi európai történelem professzorával a Chemnitzi Műszaki Egyetemen, a Magyar-Német Intézet vendégoktatójával járjuk körbe.

Regisztrációhoz kattintson a [Magyar-Német Intézet honlapjára](#).

Prof. Dr. Susanne Schröter, elismert etnológus és iszlámtudós legújabb könyvében a Nyugat mélyreható strukturális problémáját diagnosztizálta. Művében bemutatja, hogyan kezelik és kezelték a nyugati kormányok az ukrajnai, afganisztáni és mali konfliktusokat, a migrációs mozgalmakat, a politikai iszlám térnyerését, valamint a cancel culture jelenségét. Könyvének tételmondata szerint egy olyan nyugati politikaalkotásnak lehetünk a tanúi, amely állandóan a demokrácia értékeire hivatkozik, ugyanakkor könnyen elárulja azokat saját érdekeinek biztosításakor. Felmerül tehát a kérdés, hogy jó úton halad-e a Nyugat afelé, hogy végleg eljuttassa saját bel- és külpolitikai hitelességét? A Magyar-Német Intézet az Európai Együttműködésért előadás és pódiumbeszélgetés keretében vitatja meg ezeket a témákat **2023. március 8-án, szerdán 17.00 órától az MCC – Scruton Kávézóban**.

Regisztrációhoz kattintson a [Magyar-Német Intézet honlapjára](#).

David Ben-Gurion és Konrad Adenauer a 20. század két nagy államférfija, akik úgy vonultak be a történelembe, mint országaik új államiségének megalapítói. Életük a német és az izraeli történelem révén sok tekintetben összefonódik, és az eltérő körülmények ellenére megdöbbentő párhuzamokat mutat. Az erről szóló könyv első magyarországi bemutatója alkalmából a Magyar-Német Intézet az Európai Együttműködésért könyvbemutató és pódiumbeszélgetés keretében látja **2023. március 14-én, kedden 17.00 órától az MCC – Scruton Kávézóban Dr. Michael Borchardot**, a Konrad-Adenauer-Stiftung Tudományos Szolgálatának főosztályvezetőjét, a Kereszténydemokrata Politika Archivumának vezetőjét, a Bundeskanzler-Helmut-Kohl-Stiftung elnökhelyettesét, valamint Volker Resinget, a Cicero Berlińi Köztársaság rovatának vezetőjét.

Regisztrációhoz kattintson a [Magyar-Német Intézet honlapjára](#).

Cikk- és interjúajánló

Álviták helyett a sorskérdéseinkről kellene vitát folytatnunk – svájci lapszerkesztő Budapesten címmel jelent meg a Mandiner interjúja Roger Köppellel, a Mathias Corvinus Collegium és a Magyar-Német Intézet meghívott előadójával.

A teljes interjú elolvasásához kattintson a [Mandiner honlapjára](#).

„Nem szabad, hogy győztese legyen az orosz–ukrán háborúnak, a fegyverszünetre kell törekedni” – avagy így látják az EU és Oroszország viszonyát a Mathias Corvinus Collegium Magyar-Német Intézetének vendégoktatói.

A teljes interjú megtekintéséhez kattintson a [szege365 honlapjára](#).

Elkezdünk ellenségképekben gondolkodni, és aki a békét pártolja, azt rögtön támadják. A szabad véleménynyilvánítás került veszélybe – fejtette ki véleményét Roger Köppel svájci parlamenti képviselő, a Weltwoche hetilap főszerkesztője és tulajdonosa a Magyar-Német Intézet rendezvényén, aki a Mathias Corvinus Collegium és a Magyar-Német Intézet meghívására érkezett Budapestre.

A rendezvényről készült teljes beszámoló elolvasásához kattintson a [Magyar Nemzet honlapjára](#).

Az európai ipar akár ki is vándorolhat Amerikába – a magyar és a német iparpolitikáról írt Schenk Richard, a Mathias Corvinus Collegium Magyar-Német Intézetének vendégoktatója a Mandiner honlapján.

A teljes cikk elolvasásához kattintson a [Mandiner honlapjára](#).

Ukrajnának számolnia kell azzal, hogy Ciprushoz vagy a két Koreához hasonlóan megosztott országgént fog tovább létezni mindaddig, amíg hosszú távú megoldást nem találnak a problémára – mondta a Magyar Nemzetnek az ukrajnai háború egyéves évfordulója kapcsán Heinz Theisen, az Észak-Rajna–Vesztfáliei Katolikus Egyetem politológiai professzora, a Mathias Corvinus Collegium Magyar-Német Intézetének vendégoktatója.

A teljes interjú elolvasásához kattintson a [Magyar Nemzet honlapjára](#).

Nem Ukrajnával, hanem a Nyugattal áll háborúban Oroszország – erről beszélgettek a Magyar-Német Intézet munkatársai és a Mathias Corvinus Collegium vendégoktatói az MCC Szegei Képzési Központjában.

A rendezvényről készült teljes beszámoló elolvasásához kattintson a [Délmagyar honlapjára](#).

Impresszum: Magyar Német Intézet az Európai Együttműködésért - Mathias Corvinus Collegium

Igazgató: Dr. Bauer Bence LL.M.

Felelős munkatársak: Fonay Tamás Álmos B.A., Dobrowiecki Péter M.A.

Székhely: 1113 Budapest, Tas vezér utca 3-7.

Postacím: 1518 Budapest, Pf. 155

Web: www.magyar-nemet-intezet.hu

E-mail: mni@mcc.hu